

Тенденції експорту та імпорту ІТ галузі у контексті розвитку кластеризації Західного регіону

Шатеев О. В.¹

Опубліковано	Секція	УДК
28.02.2025	Економіка	330.341.1:004:339

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15076081>

Анотація. ІТ-ринок України є одним із ключових секторів економіки, що демонструє стабільне зростання та розвиток. Завдяки високій кваліфікації фахівців, конкурентним цінам на послуги та активному розвитку ІТ-кластерів, країна приваблює міжнародних інвесторів та компанії. Проте, поряд із позитивними тенденціями, галузь стикається з такими викликами, як нестабільна політична ситуація, недостатня інвестиційна підтримка та інфраструктурні обмеження. Метою даної статті є аналіз тенденцій експорту та імпорту ІТ-галузі в контексті кластеризації Західного регіону України. У процесі дослідження використано методи компаративного аналізу, синтезу, графічного та табличного аналізу, що дозволяє оцінити ефективність розвитку ІТ-сектору. Результати дослідження підтверджують високий рівень концентрації ІТ-фахівців у Київській та Львівській областях. В Україні функціонує понад 2200 ІТ-компаній, а сектор забезпечує значний внесок у ВВП країни. Львівська область є важливим центром ІТ-кластеру, що сприяє зростанню експорту ІТ-послуг та залученню іноземних інвестицій. Однак, аналіз динаміки експорту та імпорту ІТ-послуг свідчить про певне уповільнення темпів зростання через макроекономічні фактори. Виявлено, що серед ключових переваг українського ІТ-ринку – високі зарплати, кваліфіковані кадри, міжнародний престиж країни та вагомий внесок у структуру податків. Водночас, серед основних загроз – міграція фахівців, військовий конфлікт та залежність від іноземного капіталу. Дослідження дозволяє визначити стратегії подальшого розвитку галузі, зокрема шляхом посилення підтримки ІТ-кластерів та вдосконалення регуляторного середовища. Також важливим аспектом є формування сприятливих умов для стартапів, що сприятиме збільшенню кількості інноваційних проєктів та підвищенню конкурентоспроможності українських ІТ-компаній на світовому ринку. Подальші дослідження можуть бути зосереджені на аналізі впливу державної політики на розвиток галузі, а також на оцінці ефективності програм підтримки технологічного підприємництва. Важливим є також розширення співпраці між освітніми установами та бізнесом для підготовки фахівців відповідно до актуальних потреб ринку.

Ключові слова: ІТ підприємства, ІТ індустрія, ІТ-ринок України, експорт, імпорт.

---

¹ аспірант, Львівський університет бізнесу і права кафедра економіки підприємств та інформаційних технологій, <https://orcid.org/0009-0002-3671-3902>

Trends in IT industry exports and imports in the context of cluster development in the Western region

Abstract. The IT market of Ukraine is one of the key sectors of the economy, demonstrating stable growth and development. Due to the high qualifications of specialists, competitive service prices, and the active development of IT clusters, the country attracts international investors and companies. However, along with positive trends, the industry faces challenges such as political instability and insufficient investment support. The purpose of this article is to analyze the trends in IT industry exports and imports in the context of clustering in the Western region of Ukraine. More than 2,200 IT companies operate in Ukraine, making a significant contribution to the country's GDP. However, an analysis of IT service export and import dynamics indicates a certain slowdown in growth due to macroeconomic factors. It has been identified that among the key advantages of the Ukrainian IT market are high salaries, skilled professionals, the country's international prestige, and a significant contribution to the tax structure. At the same time, the main threats include the migration of specialists, military conflict, and dependence on foreign capital. The research helps develop strategies for the further development of the industry, particularly through strengthening support for IT clusters and improving the regulatory environment. Another important aspect is the creation of favorable conditions for startups, which will contribute to an increase in the number of innovative projects and enhance the competitiveness of Ukrainian IT companies in the global market. Further research may focus on analyzing the impact of government policy on industry development, as well as evaluating the effectiveness of programs supporting technological entrepreneurship. Expanding cooperation between educational institutions and businesses is also crucial for training specialists in accordance with the current market needs.

Keywords: IT enterprises, IT industry, IT market of Ukraine, export, import.

Вступ

ІТ-ринок в Україні демонструє стабільне зростання та розвиток, ставши одним з ключових секторів економіки країни. Завдяки високому рівню освіти, кваліфікованій робочій силі та конкурентоспроможним цінам, Україна приваблює міжнародних інвесторів і компанії, що шукають таланти у галузі інформаційних технологій. В останні роки країна стала важливим центром аутсорсингу програмного забезпечення, а українські стартапи й технологічні компанії здобувають визнання на міжнародній арені. Однак, попри великий потенціал, ринок ІТ в Україні стикається з низкою викликів, таких як нестабільність політичної ситуації, проблеми інфраструктури та нестача інвестицій у стартапи.

Упродовж останніх років ІТ-сектор України перебуває на стадії активного розвитку та зростання. До його конкурентних переваг відносяться наявність висококваліфікованих ІТ-фахівців, значної кількості наявних на ринку ІТ-компаній, потужних ІТ-кластерів та R&D-центрів, швидкозростаючий ринок аутсорсингу ІТ-послуг, низька вартість українських ІТ-послуг на світовому ринку порівняно зі світовими лідерами. За офіційними даними Єдиного державного реєстру [2].

Постановка завдання. Метою даної статті є формування тенденції експорту та імпорту ІТ галузі у контексті розвитку кластеризації Західного регіону. Для проведення ґрунтовного дослідження формування тенденції експорту та імпорту ІТ галузі використано різні наукові методи дослідження. Компаративний аналіз використовується для порівняння розвитку ІТ галузі в різних регіонах України, що дозволяє визначити найефективніші стратегії та політики для розвитку ІТ сектору. Аналіз та синтез застосовано при дослідженні суті механізмів експорту та імпорту ІТ продукції та послуг, а також для формування висновків щодо тенденцій їхнього

розвитку. Графічний та табличний аналіз застосовуються для візуалізації даних про експорт та імпорт ІТ продукції та послуг, що полегшує аналіз та розуміння тенденцій.

Результати

Станом на 12 листопада, 2024 року р. ІТ-сектор України налічує 275 279 фізичних осіб осіб, що здебільшого є представниками малого та середнього бізнесу [4].

За даними дослідження з Google Trends [6], головними центрами зосередження ІТ-фахівців є Київська область (рис. 1).

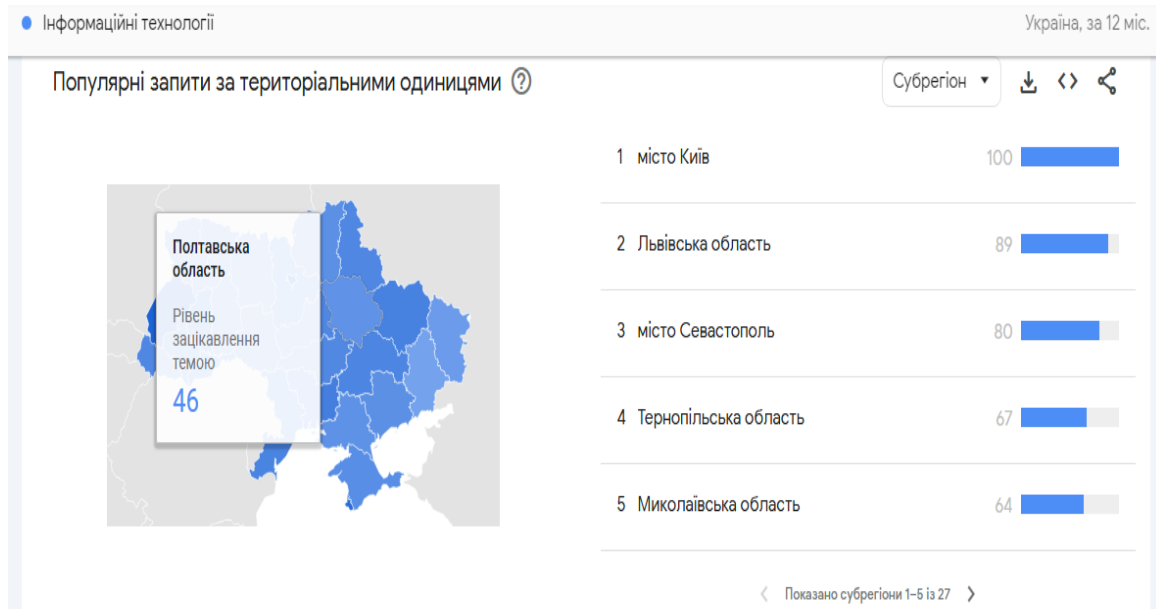
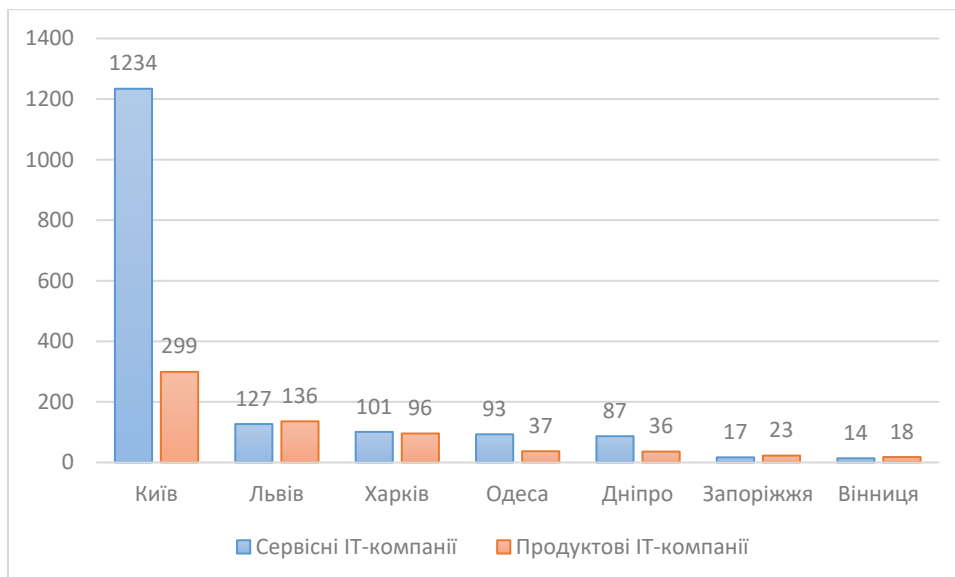

Рис. 1. Дослідження з Google Trends

Джерело: взято з [6]

Згідно з даними на рис. 1, також бачимо, що одні із провідних областей ІТ-галуззі є Львівська область. В Україні працюють 2234 ІТ-компанії, йдеться у дашборді технологічної екосистеми України, опублікованому Міністерством цифрової трансформації. З них 533 сервісні компанії та 1701 продуктова (рис. 2).

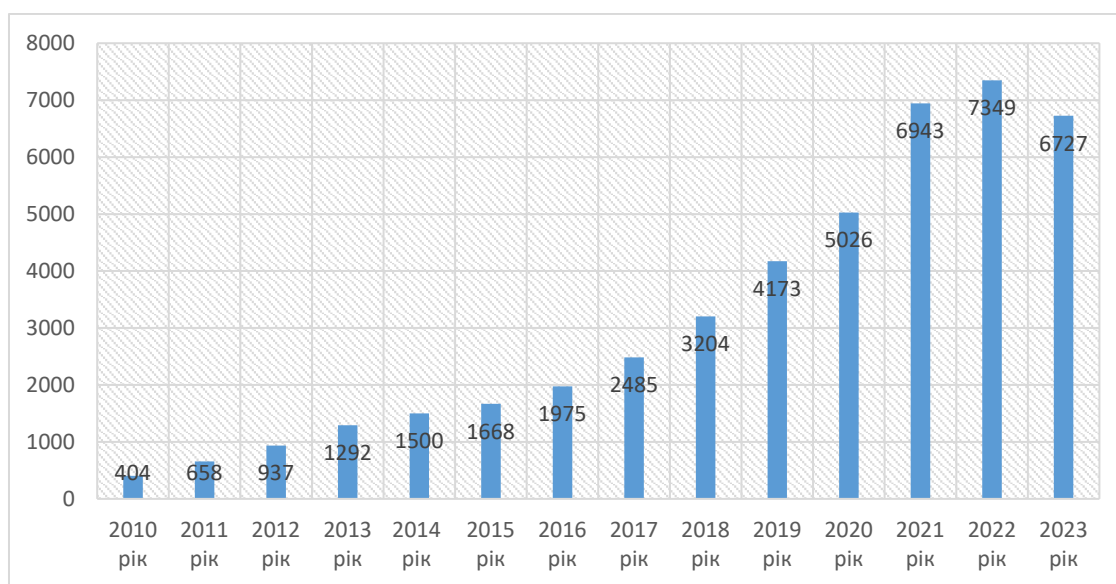
Рис. 2 Кількість діючих ІТ-компаній в Україні станом на сьогодні
Джерело: складане автором на основі [5]

Згідно з даними рис. 2, кількість діючих ІТ-компаній в Україні демонструє постійне зростання, що свідчить про високий попит на технологічні рішення та послуги. За останні роки сектор став більш різноманітним, з'явилися нові гравці, а також відзначається значне збільшення малих і середніх підприємств. Це відображає не лише розвиток ІТ-інфраструктури, але й зростаючу роль галузі в економіці країни. Різноманіття компаній, від стартапів до великих гравців, підтверджує зрілість українського ІТ-ринку, хоча і вказує на необхідність подальшого вдосконалення умов для бізнесу, зокрема в аспектах законодавчої підтримки та інвестиційного клімату.

Україна посіла 1-е місце в ІТ-аутсорсингу в Центральній та Східній Європі й увійшла до топ-20 серед країн Європи, Близького Сходу та Африки з офшорингу ІТ-розробки (зокрема послуг з відкриття R&D-центрів). Протягом останніх років на території України успішно відкрили свої R&D-центри такі технологічні гіганти: Google, Oracle, Samsung, Amazon, Ericsson, Amadeus та Huawei, а також українські стартапи іноземного базування для оптимізації своїх бізнес-процесів. Так, наприклад, український стартап з розробки програмного забезпечення People.ai, відкривши свій R&D-центр в Україні, отримав вільний доступ до великої кількості розробників і всього за 3 роки збільшив вартість власного бізнесу з 400 млн дол. США до 1.1 млрд дол. США. Тож до головних факторів попиту іноземних компаній (здебільшого з США та Західної Європи) на ІТ-ринок України належать концентрація високої кількості висококваліфікованих ІТ-фахівців, вдале географічне розташування, порівняно низькі податки та заробітна плата, висока якість ІТ-послуг і спільність культурних рис [5].

Відповідно до оновлених даних Нацбанку, у 2023 році ІТ-індустрія принесла в українську економіку \$6,7 млрд завдяки експорту своїх послуг. Це на 8,5%, або на \$622 млн, менше за показник 2022 року. Обсяг ІТ-експорту впав до рівня 2021 року, коли він становив \$6,9 млрд. Зауважимо, що це попередні дані, остаточні ж підрахунки за третій квартал і весь 2023 рік Нацбанк оприлюднить у березні.

У 2022-му ми бачили найменше за всі роки зростання обсягу ІТ-експорту, а саме +5,8% за рік. Водночас попри війну й глобальні кризи тоді показник сягнув рекордних \$7,3 млрд. Динаміку обсягів експорту подано на рис. 3.

Рис. 3 Динаміка обсягів експорту
Джерело: складане автором на основі [3]

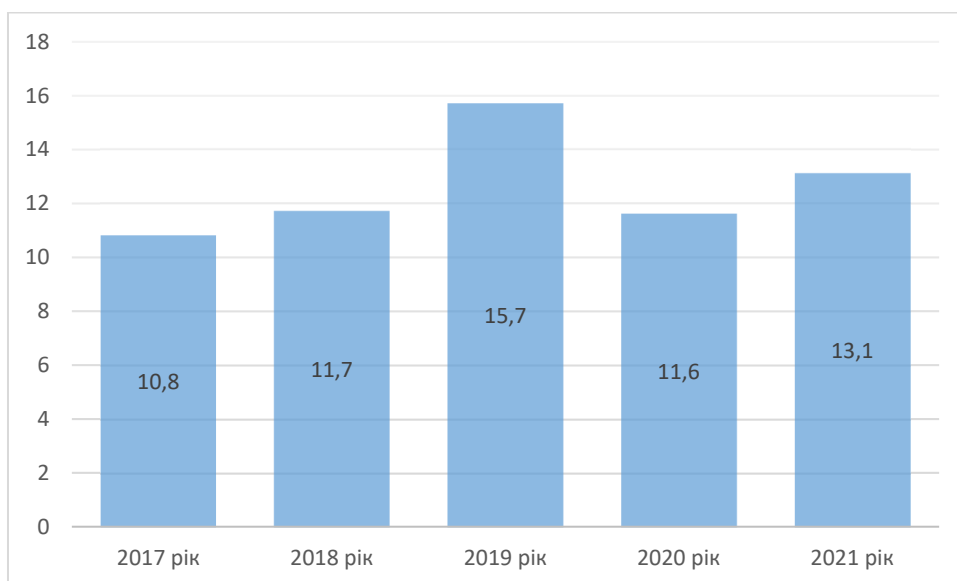
ІТ займало торік понад 40% експорту послуг і 13,2% усього експорту

Раніше частка ІТ в експорті послуг постійно зростала і 2022 року становила понад 44%, а в загальному експорті України — 12,8%. Про це свідчать оновлені дані на сайті НБУ.

У 2023 році загальний обсяг експорту товарів і послуг зменшився на 13%, експорту послуг — на 1,3%. Частка ІТ в експорті послуг уперше за багато років знизилася, а не зросла, але все ще сягає показника понад 40%. Крім ІТ, значну частку в експорті послуг займає транспорт — \$3,7 млрд, а також інші ділові послуги — майже \$3 млрд. Динаміку обсягів імпорту подано на рис. 4.

Результати аналізу імпорту послуг з України за 2017–2021 рр. демонструють, що імпорт ІТ-послуг в Україну має середній темп приросту в 11,9 %, займаючи в загальному обсязі імпорту послуг 5–6-у позицію з 12 найменувань. Зокрема за підсумками 2021 р. імпорт ІТ-послуг становив 8,7 % загального імпорту послуг в Україну.

Відмітимо, що одним із центрів розвитку сфери Іт є львівська область, яка є основою ІТ кластеру. Розвиток ІТ-кластера у Західному регіоні України є ключовим фактором зростання експорту ІТ-послуг та залучення іноземних інвестицій. Збалансоване використання імпорту технологій, освітніх стандартів та міжнародних партнерств сприятиме зміцненню позицій українського ІТ-сектору на світовому ринку. Львівська область представлена наявністю понад 200 ІТ-компаній, в індустрії налічується близько 20 тис. ІТ-спеціалістів. В місті працює ІТ кластер, є кілька технічних вишів з інноваційними напрямками підготовки. Обороти ІТ-галузі Львова складає 14,4% ВРП міста Львова.

Рис. 4 Динаміка обсягів імпорту

Джерело: складане автором на основі [3]

Середні зарплати програмістів у Львові на грудень 2021 року склали: Junior — \$570, Middle — \$1750, Senior — \$3000 (медіанні значення). Львівський ІТ-ринок представлений переважно аутсорсинговими компаніями, які становлять близько 90% від загальної кількості. Найбільшими роботодавцями є SoftServe (2700 спеціалістів у Львові), EPAM (1000), ELEKS (815), GlobalLogic (650), N-iX (500) та Intellias (390). Ще 14 компаній мають від 150 до 300 працівників, серед яких аутсорсингові та техпідтримкові компанії.

Продуктовий сегмент у Львові менш чисельний, проте тут працює близько 20 компаній, зокрема R&D-офіси Oracle та Siemens. Серед інших помітних представників цього напрямку – b-next (рішення у сфері трейдингу), Cypress Semiconductor (аналогово-цифрові системи), DeviantArt (онлайн-галерея для художників) та Gameloft (мобільні ігри).

Також у Львові діють компанії, що розробляють інноваційні технології та сервіси: Global IT Development AS (платформа для фентезі спорту), Limelight Networks (контент-дистрибуція), Maytech (хмарні рішення для безпечного обміну даними), RocketRoute (планування польотів) і YouTeam (платформа для аутсорсингу). Серед інших значущих компаній – StoAmigo (персональне хмарне сховище), TemplateMonster (веб-шаблони) та Silego Technology (розробка мікросхем).

Дослідження функціонування ІТ підприємств Львівської області дозволяє сформувати її сильні та слабкі сторони. Виявлення сильних сторін допомагає оптимізувати стратегію і ефективно використовувати доступні ресурси для досягнення росту та стабільності (табл. 1).

Таблиця 1

Сильні та слабкі сторони ІТ-галузі Львівської області

Сильні/слабкі сторони	Позиція x	Вагомість y	Зважена позиція xy
Сильні сторони			
Високі зарплати	5	0,1	0,5
Кваліфікаційні кадри	5	0,1	0,5
Кластери та асоціації	4	0,05	0,2
Привабливість професії	4	0,01	0,04
Створення робочих місць	3	0,015	0,045
Надходження валюти	3	0,025	0,075
Міжнародний престиж країни	5	0,19	0,95
Створення середнього класу	3	0,05	0,15
Велика частка у структурі податків	5	0,16	0,8
Гнучкий до змін	5	0,1	0,5
Збільшення внеску ІТ-галузі у ВВП України	5	0,2	1
Разом	-	1	4,76
Слабкі сторони			
Нестабільна політична ситуація	4	0,1	0,4
Нестабільна економічна ситуація в країні	3	0,06	0,18
Слабка законодавча база	5	0,08	0,4
Низький рівень інвестицій	4	0,095	0,38
Затримання інновацій	3	0,025	0,075
Недостатнє інфраструктурне забезпечення	5	0,05	0,25
Залежність від іноземного капіталу	5	0,19	0,95
Військовий конфлікт	3	0,05	0,15
Міграція фахівців	4	0,2	0,8
Перенесення бізнесу та стартапів в інші країни	4	0,15	0,6
Разом	-	1	4,85

Згідно з розрахунками за допомогою зваженої позиції, серед найважливіших сильних сторін ІТ-галузі є високі зарплати (позиція 5, зважена оцінка 0,5), кваліфікаційні кадри (позиція 5, зважена оцінка 0,5) та міжнародний престиж країни (позиція 5, зважена оцінка 0,95). Ці фактори сприяють зростанню привабливості ІТ-галузі для

талановитих фахівців та інвесторів, підвищують рівень конкуренції на світовому ринку і зміцнюють репутацію України як інноваційного та технологічного хаба.

З іншого боку, серед найзначніших слабких сторін є нестабільна політична ситуація (позиція 4, зважена оцінка 0,4), слабка законодавча база (позиція 5, зважена оцінка 0,4) та залежність від іноземного капіталу (позиція 5, зважена оцінка 0,95). Ці проблеми можуть стримувати розвиток ІТ-галузі, погіршувати інвестиційну привабливість і створювати додаткові ризики для сталого росту, що потребує значної уваги з боку державних органів та бізнесу для подолання цих бар'єрів.

Висновки

ІТ-галузь є однією з найдинамічніших сфер економіки України, що демонструє стабільне зростання експорту послуг та залучення іноземних інвестицій. Західний регіон, зокрема Львівська, Івано-Франківська та Тернопільська області, відіграє ключову роль у розвитку ІТ-кластера, об'єднуючи компанії, освітні установи та стартапи. Водночас імпорту програмного забезпечення, технологічних рішень та експертизи також впливає на розвиток сектору, сприяючи інтеграції у глобальні ланцюги створення вартості.

Дослідження сильних та слабких сторін ІТ-галузі Львівської області показує, що є багато сильних сторін, які можуть допомогти зменшити вплив зовнішніх загроз. Наприклад, високі зарплати та кваліфіковані кадри можуть стати основою для залучення талановитих спеціалістів навіть в умовах міграції фахівців або глобальної конкуренції. Якщо правильно використовувати потенціал висококваліфікованих кадрів, можна подолати проблему нестачі кадрів і забезпечити стабільне зростання галузі.

Також важливим фактором є міжнародний престиж країни та активна участь у кластерах та асоціаціях, що дозволяє збільшити впізнаваність ІТ-компаній на світовому ринку та залучати інвестиції, незважаючи на політичну та економічну нестабільність. ІТ-інфраструктура та швидкий розвиток нових технологій (штучний інтелект, кібербезпека) дають можливість адаптуватися до змін на ринку та мінімізувати ризики, пов'язані з технологічними загрозами.

Завдяки гнучкості до змін ІТ-галузь Львівської області може швидко реагувати на економічні виклики та втілювати інновації, що дозволить їй зміцнити свої позиції навіть в умовах високої конкуренції та змін на глобальному ринку. Розвиток стартапів та інновацій допоможе зберігати конкурентоспроможність і створювати нові можливості для бізнесу, навіть у складних умовах.

Список використаних джерел

1. Бочко О.Ю Когут В.А. Використання youtube short світовими іт компаніями для досягнення маркетингових цілей. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. Збірник наукових праць 2023. №10 (311). С. 60-67
2. Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань. URL: <https://nais.gov.ua/p/ediniy-derjavniy-reestr-yuridichnih-osib-fizichnih-osib-pidpriemtsiv-ta-gromadskih-formuvan> (дата звернення: 20.01.2024)
3. Державна Служба Статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 20.01.2023)
4. Скільки айтивців в Україні: лише +1,3% ІТ-ФОПів за рік, жінки частіше відкривали ФОП, а чоловіки — закривали. URL: <https://dou.ua/lenta/articles/how-many-devs-in-ukraine-2024/> (дата звернення: 20.01.2024)
5. У Мінцифрі розповіли, скільки ІТ-компаній працюють в Україні. URL: <https://tech.liga.net/ua/ukraine/novosti/v-mintsifre-rasskazali-skolko-it-kompaniy-rabotayut-v-ukraine>. (дата звернення: 20.01.2023)

6. Google Trends. URL:
<https://trends.google.com.ua/trends/explore?geo=UA&q=%2Fm%2F03ytc&hl=uk>.
7. Melnyk T., Zavhorodnya E. IT-sektor Ukrainy na svitovomu rynku: 2022.
8. Zovnishnja torgivlja: ekonomika, finansy, pravo. 2022. No 6. S. 17-36. Serija. Ekonomichni nauky. [https://doi.org/10.31617/3.2022\(125\)02](https://doi.org/10.31617/3.2022(125)02) (дата звернення: 20.01.2023)